

maandag 18 januari 2010 14.00 uur

waterpologlorie van G.Z.C. Met GOUDANET aan tafel



De middag werd geopend door directeur Nan van Schendel van de Openbare Bibliotheek, namens de drie partners van Goudanet, te weten het Streekarchief Midden-Holland, museumgoudA en uiteraard de Bibliotheek. Zij legde nog eens het belang van Goudanet uit voor de geschiedschrijving van Gouda en constateerde heel wat reüniegevoelens bij de aanwezigen en wenste ze daarom heel veel plezier bij terugkijken deze middag..

Het was druk tijdens het tweede gesprek van www.goudanet.nl dossier SPORTSTAD in de Centrale Bibliotheek op maandag 18 januari 2010. Ditmaal kwamen de waterpoloërs van het roemruchte GZC aan het woord, een club die na de fusie nu als GZC/DONK door het leven gaat.

Opgericht in 1886, behaalde de club in 1923, 1954 en 1957 de landstitel bij de heren. Nu als GZC/Donk gebeurt dat weer net als voorheen de dames van DONK.

Tijdens dit gesprek kwamen spelers aan het woord die de kampioenschappen van 1954 en 1957 zelf als speler meegemaakt hadden of als jeugdige supporter voordat ze zelf in het eerste team kwamen.

mevrouw Gravesteijn



Wie zitten er aan tafel?

Hans Walthie opende met een voorstelrondje, te beginnen met de deugd in het midden, mevrouw Gravesteijn. Zij komt uit een echte GZC-familie, haar man Jo speelde er waterpolo en zijn broer was Jan Gravesteijn, die eerst met succes in het eerste speelde en later met nog meer succes 15 jaar trainer/coach was, zoals in de jaren vijftig. Hij was tevens glazenier en had zijn werkplaats in de Jeruzalemkapel, een plek die al gauw uitgroeide tot een pleisterplaats voor G.Z.C.'ers en waar vele waterpoloplannen zijn gesmeed.

Kees Slobbe



Rechts op het podium zit Kees Slobbe, voornamelijk speler van het tweede team ("maar wel driemaal kampioen van Nederland van de reserves!"), een vlotte spreker en een vat vol anekdotes. Naast hem zit Hans den Boer ("ik schoot het hardst van allemaal"), speler vanaf 1946 en een stuk rustiger dan zijn buurman, maar wel heel gevat in zijn opmerkingen.

Hans den Boer



Tweede van links zit Joop Cabout (speler van 1939 tot 1960), de man die in het Nederlands Zevental speelde en de Olympische spelen van Londen (1948) en Helsinki (1952) meemaakte. Hij beschikt over een ijzeren geheugen en een mooie, duidelijke dictie. Tenslotte zit links keeper Arie Brand, de rustigste van het stel, toen nog te jong en daarom supporter tijdens de kampioenschappen in de jaren vijftig en later zelf de keeper in de jaren zestig. In het tweede part van het gesprek verving Wim Bakker mevrouw Gravesteijn. Wim speelde in het eerste in de jaren zestig, was ook voorzitter en werkte door zijn baan bij de gemeente mee aan het oprichten van sportaccommodaties, zoals zwembad De Tobbe.

Arie Brand



Wim Bakker



Joop Cabout



Buitenbaden

Aan de hand van Walthie maken de spelers een reis door de tijd. Van het buitenbad in het Houtmansplantsoen (in het begin van de oorlog gesloten) naar het buitenbad in de Cock van Leeuwensluis bij de Gouwe.

Die sluis was zo groot, dat GZC de tegenstanders daar lam kon zwemmen, al speelde je er ook tussen de dooie vissen. Omkleden deden ze bij de melkboer onderaan de dijk. Keeper Jan Weck was een echte koukleum, die ging altijd heel voorzichtig en als laatste het water in.

Jan Weck



Een grappenmaker heeft eens een keteltje warm water in de sluis gegoten waarna Jan uitgenodigd werd te water te gaan. In de winter werd voor de wintercompetitie gebruik gemaakt van het Spaardersbad (sinds 1938), dat voor waterpolo eigenlijk ongeschikt was (te klein en te ondiep aan één zijde) en dat daarom definitief verlaten moest worden in de jaren zeventig, omdat spelen daar door de bond niet meer toegestaan was. Ook werd er vaak getraind in de Reeuwijkse plassen.

Succestrainer Jan Gravesteijn en het landskampioenschap van 1954

Omdat Jan Gravesteijn blijk had gegeven van een goed spelinzicht tijdens zijn actieve carrière, werd hij in 1945 gevraagd trainer te worden. Jan, die ook een soort filosoof en haptonoom was, dacht veel over het spel na. Zo ontstond het speciale aanvalsspel met veel roulerende spelers, die dat deden ze met de wijzers van de klok mee.

GZC werd daardoor sterker en klopte in de eerste klas aan de deur van de hoofdklasse. In 1950 had het nog 1 punt nodig. Bij een 3-2 achterstand kreeg Hans den Boer een penalty te nemen, die hij keihard op de kruising schoot. "Iedereen keek me na de wedstrijd verkeerd aan en ik heb die nacht heel slecht geslapen". Toch kwam de promotie een jaar later en ook in de hoofdklasse speelde GZC een steeds prominentere rol.

Cabout meldt dat het er in 1953 al aan zat te komen: slechts 1 puntje achter kampioen HZ & PC geëindigd. Ook waren er goede resultaten gehaald in bekerwedstrijden. Voor het seizoen 1954 ontstond er een serieuze bui tussen de kleedhokjes onderin het Spaardersbad.

Trainer Jan Gravesteijn vroeg om er die competitie serieus tegenaan te gaan, wat meer de sigaretten en pilsjes te laten staan. En dat had succes! De echte knokwedstrijden waren die tegen ZIAN en HZ & PC en tegenstanders waar ze veel mee te stellen hadden waren Hans Stam (een goede midachter, maar wel wat gemeen; later commissaris van politie) en Rudi van Feggelen, ook aanvaller van het Nederlands Zevental. De publieke belangstelling nam enorm toe naarmate er meer gewonnen werd en voor de kampioenswedstrijd tegen De Meeuwen werden noodtribunes geplaatst langs de sluis, platte karren en menigeen had een ladder bij zich om over de massa heen te kunnen kijken.

Een 3000 toeschouwers zagen een uitstekend GZC dat op 22 juli 1954 het sterke De Meeuwen uit Amsterdam met 9-1 afdroogde of beter, kopje onder liet gaan. De titel was binnen en het feest kon direct beginnen. Vanaf de sluis ging het met open landauers door de stad, er was een fanfare, een lauwerkrans voor de aanvoerder en uiteindelijk belandde men in Kunstmin waar de ploeg gehuldigd werd door wethouder Hagendoorn. Bij het kampioenschap in 1957 beloofde burgemeester James snel te zorgen voor een behoorlijk bad. Dat heeft echter nog tot 1980 geduurd. Cabout denkt omdat de burgemeester het interessanter vond het Stadhuis te restaureren, ook niet onbelangrijk natuurlijk.

De bruinste speler van Nederland

Na de pauze gaf Walthie eerst de immer gebronsde oud speler en trainer Gijs van der Leden (in zijn vrije tijd scheikunde leraar op de Rijks HBS) de ruimte om een vraag te stellen. Zijn vraag was of Hans den Boer iets extra's had gedaan om zijn positie als meest gebruikte speler van Nederland in stand te houden. "Jij bakt ze bruin", reageerde Hans, maar hij moest toegeven dat een fervent zoonanbidder te zijn.

"Ik lag zelfs 's nachts nog in de zon". En in die tijd kon het kennelijk nog geen kwaad als je veel in de zon zat, Hans heeft er in ieder geval geen last van gekregen. Gevraagd door Walthie hoe het ging met het kampioenschap van 1957, was het antwoord "nog iets gemakkelijker".

Vanaf het begin werd de kop genomen en één wedstrijd voor afloop werd de titel binnengehaald. Balgoochelaar Cees van der Tooren (verdedigde niet echt mee, maar dat was bekend en werd goed opgevangen) schoot ze er makkelijk in.

Bij het Nederlands team is er zelfs nog een studie van spel gemaakt om er achter te komen hoe hij uit de onmogelijkste situaties toch kon scoren. De intocht na het derde landskampioenschap was weer als vanouds, net zoals het feest.

De jaren zestig

Daarna ging het langzamerhand wat minder. Sommige spelers werden te oud en stopten en het ontbreken van een goed eigen bad brak de club op. Er moesten uitsluitend uitwedstrijden gespeeld worden door heel Nederland heen, zoals in Beverwijk, Katwijk en Alphen. Dat waren de jaren, waarin GZC in de eerste klas speelde, waarvan aan tafel Arie Brand en Wim Bakker en verder zaten er in het eerste spelers als Wim Blok, Hans Boonstra, Gerbrand Beekman, Leen van Willigen en de gebroeders Jan en Gerard Wientjes.

Arie Brand kreeg toen hij 20 was een uitnodiging om mee te trainen met de Nederlandse selectie, maar die trainten op zondag en daar was men thuis niet blij mee, dus dat is niet doorgegaan. Arie draaide vooral na een strenge winter een goed seizoen, want als schaatsliefhebber kreeg hij dan ijzersterke bovenbenen, die hem als keeper weer veel hoger uit het water hielpen. Wim Bakker was in die tijd ook voorzitter en heeft toen al geprobeerd een fusie tussen GZC en DONK tot stand te brengen. De kracht van GZC lag in het water, de kracht van DONK aan de kant en samen zou dat een sterke club opleveren was zijn gedachte. De ledenvergaderingen wezen dat idee toen af, maar gelukkig is het er veel later toch nog van gekomen.



Olympische spelen 1952

Joop Cabout trainde in die tijd achtmaal per week, vanwege de extra trainingen voor het Nederlands team. In 1952 kwam hij dicht bij een Olympische medaille. Gewonnen werd van Zweden, Argentinië en Rusland en ook met 3-2 van Joegoslavië. De Joegoslaven hadden echter een protest ingediend tegen het eigen tweede doelpunt. De jury d'appél besliste dat de wedstrijd overgespeeld moest worden en toen werd met 2-1 verloren.

De laatste wedstrijd tegen Hongarije eindigde in een gelijkspel, maar de kans op een medaille was door ingrijpen achter de groene tafel vervlogen. Het team heeft toen ook gesproken met Prins Bernhard, met teksten als "goed gespeeld" en "goed je best doen". Als ervaringsdeskundige denkt Cabout dat de serie op TV over de prins wel eens een beetje zou kunnen kloppen. Overigens is hij na Helsinki wel uitgenodigd om voor een universiteit in Californië te komen spelen of coach in Argentinië te worden, maar dat heeft hij niet gedaan. Zijn kleindochter Mieke Cabout, (ex) GZC, heeft ook de Olympische spelen meegemaakt en zij pakte wél een gouden medaille. Joop is uiteraard heel trots op haar.



Ze speelt nu in Australië, waar ze anders trainen dan hier, zoals met bodybuilding en boksen. In mei/juni komt ze terug naar Nederland en het hangt van het programma voor de spelen in Londen af of ze nog terug gaat. Dan zal er toch weer een Cabout meedoen aan de spelen in Londen, 64 jaar na die keer dat opa Joop er als speler was.

GZC-huwelijken

In de jaren zestig werd Rob Heemskerk, afkomstig uit het handbal, trainer en die voerde een zonespel in. Dat was toen nog totaal onbekend en had veel succes. Ook succesvol zijn de vele GZC huwelijken in de loop der jaren, toch al gauw zo'n 25. Voor Arie Brand is dat zelfs het leukste wat hij aan GZC overgehouden heeft, zijn huwelijk met de speelster uit het dames team Nelleke Beretty. Maar aan GZC heeft hij ook een hele goede vriendengroep overgehouden, het was een echte vriendenclub.

Beste ervaringen

Gevraagd naar de beste ervaringen, vindt Wim Bakker dat het meewerken aan het tot stand komen van zwembad de Tobbe. Leuk is dat zijn zoon als projectmedewerker nu meewerkt aan het nieuwe zwembad. Wim denkt wel dat dit wel weer moeilijk zal worden, want het is weer het bekende verhaal: geen geld. Kees Slobbe denkt met veel plezier terug aan de wedstrijden in Hannover, eind jaren vijftig.

Toen werd GZC uitgenodigd mee te doen aan een vierkamp met Duitse selectieteams (Noord, Zuid en West), waaruit de Duitse selectie samengesteld zou worden. Ook heeft hij nog een herinnering aan het zwemmen. Vroeger was het de gewoonte dat er naast het waterpolo er ook een zwemwedstrijd werd gehouden. Dat was een estafette met zeventallen. De wedstrijd was aan de gang, maar Hans den Boer was er niet. Kees had al gezwommen en zag de cap van Hans liggen, zette hem op en zwom nog een keer. Niemand had het gemerkt. Hans den Boer herinnert zich als heel leuk de nationale polodagen, die diverse keren werden gewonnen. Ook dat je vaak hele ritten op de fiets maakte naar uitwedstrijden. Eerst helemaal naar Utrecht, Hilversum of Rotterdam op de fiets, alvorens aan de wedstrijd te kunnen beginnen. Wim Bakker heeft er nog eentje, en hommage aan Cees van der Tooren.

Die zwom een keer alleen op doel af, meters voor. Plotseling stopte hij, zwom terug en gooide onverwacht met een draai vanaf het midden de bal keihard achter de verbouwereerde keeper. Typisch Cees.

Joop Cabout droomt nog wel eens van de Olympische spelen en vooral van die goal die hij maakte na een voorzet van Joop Brasem (met zo'n naam moest je wel waterpoloër worden) die hij op de paal schoot, de bal kwam weer bij Joop B., die gaf hem weer voor en nu gooide hij hem tegendraads in de hoek, toch een doelpunt. Dit is inmiddels alweer 57 jaar geleden, deze droom heeft zijn geld intussen wel opgebracht! Arie Brand herinnert zich dat hij als 16 jarige een dag of tien op toernooi ging in Engeland. Je werd overal officieel ontvangen op het stadhuis door de burgemeester, dat was voor een jongen uit de Krimpenerwaard uniek. Dankzij de sport heeft hij veel buitenlandse tripjes gemaakt door heel Europa.

Ook Hans den Boer heeft er nog eentje. Hij kreeg een waterpolobal van zijn zus waar hij privé mee kon oefenen, vandaar dat harde schot, geoefend op de muur van de burens, die daar ook heel blij mee waren! Normaal gesproken had je één bal voor 30 man om mee te trainen. Wim Bakker besluit met het uitdelen van de complimenten aan de organisatie, het wordt zeer gewaardeerd.

Hans Walthie in gesprek met de mannen van G.Z.C.



Bron tekst: Hans Sanders

Realisatie: Pim Bolsterlee, Hans Walthie en Cees Vermeulen
Foto's: Pim Bolsterlee, Hans Sanders en Cees Vermeulen
Datum: 18 januari 2010